Cursus Jesaja

(13) Jesaja 44:21–47:15

Driebergen, 24 oktober 2017

Willem J. Ouweneel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 44:21–47:15

Jesaja 44:21–47:15

De roeping van Cyrus, God de *ware* Verlosser, de goden zijn nutteloos, de ondergang van Babel

Onderverdeeld:

I. Jes 44:21–45:22 (1e les)

II. Jes 45:23–47:15 (2e les)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 44:21-23

Vs21 Israël de knecht! > ‘Ik vergeet jullie niet daar in de Babylonische ballingschap!’

‘Mijn knecht’:

- Israël: 41:8v; 42:19; 43:10; 44:1v,21; 45:4; 49:3
- de Messias: 42:1; 49:6; 52:13; 53:11
- Cyrus: [44:28; 45:1,13; 46:10 ‘herder, gezalfde’ enz.]
- Gods profeet: 44:26

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 44:22v

Vs22 '*Ik* vergeef, *jullie* bekeren je'

N.B. vergeving/verlossing gaan hier aan bekering vooraf! *Gods* gezichtspunt: het heil ligt bij Hem al klaar

Vs23a heel de schepping juicht mee: 'de Here *heeft* het gedaan/*heeft* verlost' (Kimchi: profetische voltooide tijd; vgl. Jd vs14)

Vs23b Gods zelfverheerlijking staat voorop (vgl. 42:8; 43:7,21; 48:11)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 44:24-27

Vs24v God die de machtige *Schepper* is, kan ook machtig leugen & valse kennis ontmaskeren

Vs26 ‘mijn knecht/boden’: de profeten (4e betekenis van ‘mijn knecht’!) > zij kondigen Gods wil aan: Jeruzalem & Juda worden herbouwd

Vs27 ‘rivieren’ hier letterlijk (Eufraat, vgl. Schelfzee!) of figuurlijk (de hinderpalen die Israël op zijn thuisreis tegenkomt)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 44:28

Grieks: *Kyros* (Cyrus); Hebreeuws: *Koresj*; Perzisch: *Koeroesj*; Babylonisch: *Koerasj*

- 44:28 ‘mijn herder’
- 45:1 ‘zijn gezalfde [*masjiach* = ‘messias’]’
- 45:13 ‘hem verwekt in gerechtigheid’
- 46:11 ‘de man van mijn raad’: volvoert Gods ‘welbehagen’ (vgl. Ea 1:2)

Type van de Messias (zelfs tempel herbouwd!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 45:1v

Vs1-7 Gods woord tot Cyrus (‘zijn *masjiach*’ = wijding tot ambt, evtl. zonder olie)

Vgl. Ps 105:15 aartsvaders! Jesjoea ook nooit letterlijk gezalfd! maar zie Hd 10:38

Vs1 kracht gegeven om koningen te overwinnen (‘hun lendenen te ontgorden’ = krachteloos maken)

Vs2 rechtstreeks tot Cyrus; Herodotus: Babel had 100 koperen deuren (ook figuurlijk: Ps 107:16)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 45:3

Vs3a schatten veroveren uit hun bewaarplaatsen

Vs3b ‘bij de naam roepen’: goddelijke opdracht (vgl. Ex 31:2); *in Jesaja:*

- 40:26 God noemt de *sterren* bij de naam
- 43:1,7; 48:1 God noemt *Israël* bij de naam
- 45:3v God noemt koning *Cyrus* bij de naam
- Vgl. Am 9:12 ook niet-Joden bij de naam geroepen!

Vgl. Jh 10:3 ‘roept zijn schapen bij name’

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 45:4-6

Waarom Cyrus tot zulk aanzien gebracht? Niet om hem!

(a) vs4 ter wille van ‘mijn knecht/uitverkorene’ Israël (erenamen: bijv. ‘herder’, ‘gezalfde’)

[vs4v 2x Cyrus ‘kende’ de Here (nog) niet]

(b) vs6 de hele wereld (van oost tot west) moet weten Wie Ik ben & en dat Ik de enige God ben

Zo nog altijd: (a) God redt zijn volk, (b) openbaart zijn heerlijkheid aan de hele wereld

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 45:7v

Vs7 duisternis/onheil *'scheppen'*: niet alleen het goede komt van God, maar ook het kwade (zijn tuchtigingen, zoals in Babel; vgl. Jb 2:10; Am 3:6)

Saädiah Gaon (Babel!): staat t.o. het Perzisch geloof in 2 goden: v.h. licht/goed < > v.h. duister/onheil

Vs8 klein gedichtje over Israëls a.s. heilsstaat: hemelen, wolken, aarde geven heil & gerechtigheid: ook dit is een 'schepping' van God! >> messiaanse vrederijk!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 45:9-12

Vs9v aanmerkingen op God = kritiek van potscherf op de pottenbakker of van ’n zoon op zijn ouders (Rm 9:22)

‘Hij heeft geen handen’: het lijkt wel of de pottenbakker zijn handen niet heeft gebruikt (prutswerk) (Ibn Ezra)

Vs10 ‘de vrouw’ = zijn moeder

Vs11v God: ‘voor de toekomst moeten jullie bij *Mij* zijn; vertrouw *Mij* mijn zonen & mijn pottenbakkerswerk toe!’ (Je kunt dat wel aan de Schepper overlaten.)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 45:13v

Vs13 '*Ik* heb "hem" [= Cyrus] verwekt! Hij zal alles volvoeren wat Ik besloten heb: de ballingen komen weer vrij, Jeruzalem wordt herbouwd'

Vs14-17 de door Cyrus veroverde volken zullen Israël schatting brengen & Israëls God eren

Vs14 Egypte, Ethiopië, Saba: vgl. 43:3; hoogste vervulling: messiaanse vrederijk! (vgl. Js 60)

Vs14b: vgl. 1Ko 14:25 'God is bij jullie' (Zc 8:23)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 45:15-17

Vs15 wie spreekt hier? de profeet? de volken?

Als zijn volk lijdt, houdt God zich blijkbaar ‘verborgen’;
(a) Ps 10:1 (< > [b] 11); 30:8; 55:2; 88:15

Deus absconditus: ‘de verborgen God’ (ook in [c] wezen)

Thans echter blijkt Hij de Verlosser van Israël te zijn

Vs16 ‘zij’ = afgodsbeeldmakers > worden te schande

Vs17 ‘eeuwig heil’ > messiaanse vrederijk

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 45:18v

Vs18 God de Schepper geeft de aarde geformeerd niet als een ‘woestenij’ (Hebr. *tohoe*; vgl. *tohoe wabohoe*, Gn 1:2; Jr 4:23; werk van Satan!?)

Ook actueel: God wil nergens een blijvende woestenij, maar altijd herstel & vernieuwing

Vs19 ook het woord *tohoe* = ‘tevergeefs’: God heeft altijd openlijk zijn volk opgeroepen Hem te zoeken (versus duistere magie & waarzeggerij, 47:9b,12v)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 45:20-22

Vs20 volken die aan Cyrus ontkomen zijn: let op Gods voorzeggingen & niet op de houten afgoden

Vs21 weer *rechtsgeding* (41:1-4,21-24; 43:9-13,26): wie heeft dit (de opkomst van Cyrus) van tevoren verkondigd: de Here of de afgoden?

Er is er maar Eén: de Verlosser-God (vgl. vs5)! Vgl. de Heiland van de wereld (Jh 4:41; Hd 13:23; 1Jh 4:14)

Vs22 'kom dus tot Hem!'

Einde 1e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 45:23

Vs23 ‘gezworen bij Mijzelf’: 62:8 (‘hand/arm’) Gn 22:16; Jr 22:5; Am 6:8 (4:2 ‘bij zijn heiligheid’)

‘gerechtigheid is [als belofte] uit mijn mond uitgegaan’

Vs23b geciteerd in Rm 14:11 i.v.m. Gods rechterstoel > 2Ko 5:10 *Christus’* rechterstoel > Fp 2:9-11 (‘knie’)

(het is Gods *gerechtigheid* dat voor Jesjoea alle knie zich [in onderwerping] zal buigen & elke tong [bij Hem] zal zweren = Hem belijden!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 45:24v

- Vs24 de vromen zullen betuigen dat er alleen bij de Here ‘gerechtigheid & kracht’ is
- voor de goddelozen zal er slechts beschaming zijn (41:11) > oordeel

Vs25 (a) *Gods* gerechtigheid >

(b) rechtvaardiging van zijn *volk* (60:21; vgl. 53:11! Dn 12:3; Rm 1:17; 3:24-26) >

(c) grond voor deze rechtvaardiging ligt in *Jesjoea* (vs23)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 46:1v

Vs1 als Babel valt, valt ook de koning & vallen de goden wier belichaming de koning is (vgl. 14:12-15! zie ook Jr 51:34 > 44); Bel = Mardoek

Verband volk < > koning < > godheid (zo bij alle wereld-rijken, vanaf Farao [Ex 12:12] tot het beest & de draak in Op aan toe)

Vs1v de Here draagt zijn volk *uit* de ballingschap < > de goden van Babel *worden* zelf *in* ballingschap gedragen

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 46:3

Vs3a *'Luister naar Mij':*

(a) de vromen in Israël (zo 48:12; 51:1,7)

(b) de trotsen & onrechtvaardigen (46:12)

(c) de Knecht (Messias): zegt het tegen de volken (49:1)

Vs3b het leven van het volk is als het leven van een individu: van geboorte tot ouderdom; *Gods* volk: God is het steeds nabij: Hij draagt de baby & de grijsaard

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 46:4-7

Beloften voor de ouderdom: ‘Ik *droeg* je als kind’ (Ez 16!), ‘Ik *zal* je dragen als je oud geworden bent’ (Ps 37:25v; 71:9,17v; 78:1-8; 92:13-16)

Vs5-7 het absurde van de afgoderij (40:18,25; 44:9-20):

- *God* draagt, torst zijn volk (vs4), de afgod [het beeld] *wordt* zelf gedragen (vs7)
- *God* ‘redt’ zijn volk (vs4), de afgod [het stomme beeld] kan *niet* ‘redden’ (vs7)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 46:8-11

Vs8-10 ‘Overtreders, denk aan vroeger’ (Kimchi: vooral de Uittocht!): alleen God is almachtig en alwetend (voorkennis van de hele toekomst!), alleen Hij kan *en zal* zijn eigen plannen waarmaken

Vs11 zo ook nu: God roept uit het Oosten (= Perzië, 41:2):

- de ‘roofvogel’ (Cyrus stort zich op zijn vijanden)
- de ‘man van zijn raad’ (vgl. 44:28; 45:1,13): *messiaanse omschrijving* (vgl. 2Ko 1:20)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 46:12v

Vs12 ‘Luister naar Mij’: vgl. vs3; Rasji: nú de obstinate onrechtvaardigen in Israël aangesproken (maar Kimchi: de onrechtvaardige Babyloniërs)

Vs13 ‘nabij’ <> ‘ver’: Dt 30:13; Rm 10:6-10

Het heil is ‘nabij’ in de *tijd*, maar ook in de (geestelijke) *ruimte*: voor wie ervoor openstaat (vgl. Fp 4:5b!)

Vs13b het grote doel: het herstel van Sion & heel Israël; vgl. 44:26-28

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 47:1-4

De ondergang van Babel

Vs1-3 vergeleken met een ‘dochter’ (vgl. ‘dochter Sions’; 23:12): vernederd, onteerd: de nobele dame moet zich voortaan kleden & gedragen als een slavin (werken met de ‘handmolen’) > rok omhoog om rivieren te door-waden > Perzische ballingschap

Vs4 uitroep door de profeet (Rasji) of door het verloste volk (Ibn Ezra) bij het aanschouwen van Babels val

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 47:5v

Vs5-7 gericht tot de ‘dochter van Babel’: God legt uit waarom Babel zo vernederd wordt: ‘jullie hebben mijn volk niet goed behandeld’ – ook al was het God zelf geweest die zijn eigen volk getuchtigd had door het in ballingschap te sturen!

Vgl. argumentatie van Js 10 (Assur) & Hk 1 (Babel)

Vs6 zelfs grijsaards onder het slavenjuk gebracht – hoe veel te meer de jeugd

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 47:7v

Vs7 Babel onderkende deze dingen niet, bedacht niet hoe het zou kunnen lopen als Israëls straf erop zat

Vs8 Babels arrogantie, ‘geen weduwe’: het zal mij & mijn man (koning/god) altijd goed blijven gaan (Op 18:7)

Toren van Babel, Babylonische rijk, ‘grote Babylon’ (Op 17v): het gaat bij ‘Babel’ altijd om een ‘godsdienstig’, maar zichzelf verheerlijkend, zelfbewust, arrogant menselijk systeem

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

'Babel'

(a) Gn 11 torenbouw: God naar de kroon steken

(b) Jz 7:21 Achan: kleed uit Sinear; afgoderij

(c) Nebukadnezar (Dn 4!) (Js 14:12-15: engelvorst)

(d) Beltsazar (Dn 5): gebruikt Gods licht voor eigen heerlijkheid

(e) Zc 5 afgoderij herleid tot Sinear

(f) Op 17v. 'het grote Babylon' (óók valse eenheid)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 47:9-11

Vs9 (vgl. vs7): ‘weduwe’ = verlies van de koning/god

‘verlies van kinderen’ = de bevolking (Rasji)

Vs9b vals vertrouwen op magie en waarzeggerij

Vs10v herhaling van de gedachten van vs8v: arrogantie > Gods oordeel

Vs10 ‘geen God die mij ziet’ (vgl. Ps 10:11 ‘praktisch atheïsme’; Kimchi)

Vs11 ‘afkopen’: lett. ‘verzoenen’ (*k-p-r*) (Ibn Ezra)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 47:12v

Vs12v veroordeling van occultisme:

- *magie:* bezweringen, toverij
- *mantiek:* astrologie en andere waarzeggerij

(vgl. de Torah: Dt 18:11-14)

Vs13 de God van Israël is juist de Schepper & Onderhouder van de sterren! (40:26)

'hemel indelen' (NBG): huizen van de Dierenriem (Job 38:32) >> 'maand voor maand' voorspellen

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jes 47:14v

Vs14a magie = macht, mantiek = kennis; de beoefenaars van beide zullen noch zichzelf, noch Babel kunnen redden

Vs14b er zal wel vuur zijn, maar niet om te verwarmen doch om te verteren

Vs15a de astrologen (Kimchi)

Vs15b allen zoeken een goed heenkomen

Kerntekst: vs4 vertrouw liever op Hém

Einde 2e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017